

Voliči evropských politiků ztratili s uprchlíky soucit, říká přední sociolog

Evropským zemím chybí společná strategie v přístupu k uprchlíkům, místo toho se věnují opevňování svých hranic a transferu peněz do Turecka s těžko odhadnutelným výsledkem, říká v rozhovoru s LN přední francouzský sociolog Michel Wieviorka, který v Praze přednášel na pozvání FHS UK a institutu CEFRES.

34

LN: Sýrii nyní opouštějí další desetitisíce lidí. Ve stejné době však evropské země vůči uprchlíkům spíše přitvrdily. Hranice uvnitř Schengenu se uzavírají. Jak vnímáte počínání evropských politiků v této krizi?

Téma evropské migrace se podle mého názoru odehrává na dvou odlišných úrovních. V první rovině je to evropský problém. V té druhé poloze jej vnímáme optikou jednotlivých členských zemí. V tuto chvíli považuji za znepokojivé, že Evropská unie dosud nedokázala najít konsenzus a s problémem se vypořádat, takže imigrační krize se nijak nezmenšuje, spíše naopak. Většina evropských zemí, s výjimkou Německa či Švédska, se uchýlila k defenzivní taktice a opevňování vlastních hranic.

LN: Uprchlická krize přitom není jediná současná výzva celé EU...

Pro Evropu je nepříjemné, že uprchlická krize se dostavila vzápětí po řecké dluhové krizi. K tomu se přidávají problémy s červnovým britským referendem o vystoupení z Unie. Navíc se vše odehrává v prostředí geopolitických tenzí západního světa s Ruskem, v souvislosti s vývojem na Ukrajině.

LN: Jaký očekáváte vývoj?

Vyústění celé imigrační krize můžeme odhadovat jen velmi obtížně. Mimo jiné proto, že neznáme skutečný obsah evropské politiky. Evropské diplomaty v této věci nemají žádnou skutečnou strategii.

Jsou tady jen početné nápady, že investováním velkých částek peněz do Turecka se mohou potíže zmírnit, že uprchlickou krizi se podaří řešit hned u syrských hranic. S tím souvisí i teze, že Evropa by měla být solidární a každá z členských zemí by měla svým dílem přispět. Je tu ale potíž.

V prvním případě chce Turecko stále víc peněz, jde o miliardy eur, evropské rozpočty přitom nejsou bezedné. Tyto peníze potom budou chybět jinde, třeba ve vědě a výzkumu. Zadruté se vytráčí chuť podílet se na solidaritě.

LN: Mluví se především o potížích v Německu...

Myslím, že tedy můžeme mluvit o tíživých časech pro celou Evropu. Těžkosti, o kterých hovoříme, sledujeme denně. Opevňují se hranice uvnitř Schengenu. To byla ještě nedávno zcela nemyslitelná představa. Řešení zvažuje Bavorsko na

ZPRAVODAJKA

LN:

[Reportáž od Egejského moře: Uprchlíci obětují vše. A nikdo je nezastaví](#)

[Čekají na vysněný zrezivělý vlak na Západ. Hůř už nám být nemůže](#)

[Metalista Dani si chce v Evropě založit vysněnou kapelu. Zatím pomáhá jiným](#)

hranici s Rakouskem, hranice se zavřela už i mezi Francií, kde se uprchlíci hromadí poblíž Calais, a Belgií. Považte, zavřít hranici mezi Belgií a Francií, to bylo ještě nedávno něco nepředstavitelného. Události si to ale vynutily. Celé pobřeží u měst, jako je Dunkerque, je jedním velkým imigrantským táborem, lidé se nekontrolovatelně přelévají mezi jednotlivými státy.

LN: Takže problémy jsou nepřehlédnutelné i přímo v centru Evropské unie, daleko od balkánské trasy...

Právě to pokládám pro evropskou myšlenku za velmi nebezpečné. Angela Merkelová se snaží situaci zvládnout, ostatní státy už ji ale neposlouchají, hledají tvrdší a tvrdší bariéry vůči nově přichozím. Voliči evropských politiků ztrácejí soucit s uprchlíky, jejichž cesty přitom lemují četné tragédie. Evropská politika potom opakuje tento trend, že je třeba uzavírat hranice a bránit se přílivu migrantů. Třeba u nás ve Francii se lidé mylně domnívají, že se chystají přijít další početní migranti, tito lidé ale ve skutečnosti míří vedle Německa do Skandinávie, nikoli do Francie.

FOTOGALERIE

LN: Často zní názor, že migranti představují bezpečnostní riziko.

Je pravda, že uprchlíci z Iráku, Sýrie či Afghánistánu jsou většinou muslimové. A islám bývá spojován s islamismem, který je zase pro mnohé ekvivalentem terorismu. Takže mnozí ztotožňují obranu odmítání imigrace s obranou proti terorismu. To je ovšem omyl. Myslím však, že pro teroristy jsou snazší cesty, jak propašovat své členy do Evropy než takto zdlouhavě prostřednictvím uprchlických tras. Takzvaný Islámský stát disponuje v tomto směru dostatečnými finančními možnostmi.

LN: Jsou tedy obavy z islámu přehnané?

Je třeba vidět, že miliony muslimů žijí ve Francii či Německu mírumilovně a odmítají násilí i terorismus. Neznamena to, že bych neviděl všechny potíže, které vyplývají ze složité integrace muslimské menšiny v Evropě. Je ale třeba tyto věci vidět opravdu realisticky a bez zbytečných emocí.

LN: Na politické scéně v Evropě ale začínají bodovat strany, které nekontrolovanou migraci odmítají...

V mé zemi je to například krajně pravicová strana Národní fronta. Profituje i z toho, že tradiční levice je dnes velmi roztržštěná. Po celé Evropě posilují populistické a krajně pravicové strany, které mají v programu nacionalistická hesla. Odmítání migrantů je u nich těsně spojeno i s odmítáním Bruselu a společné Evropy.

LN: Krajní pravici včetně Národní fronty posilují i výbuchy násilí na imigrantských předměstích francouzských měst, se stovkami podpálených aut.

Podpalování aut je jakousi francouzskou specialitou. Pro imigrantské mladíky je přitažlivá záležitost. Podpálit auto je tak snadné. Hořící auta následně přitahují zájem médií, to nutí politiky, aby se věcmi zabývali. Fenomén má svoji hlubší rovinu.

Auta jsou symbolem mobility, tedy něčeho, co imigranti ve francouzské společnosti postrádají.

LN: Často ve svých textech zmiňujete proměnu, kterou prošel svět od konce osmdesátých let uplynulého století. Jak se Evropa posledních dekád změnila?

Je to epocha, ve které přicházejí nové technologie, objevuje se internet, ustupují tradiční média a s nástupem sociálních sítí přichází docela nový druh komunikace, který je s minulostí nesrovnatelný. Vzdělání, subjektivita a individualismus.

Prorůstové možnosti ekonomik se vyčerpávají a v Evropě stoupá nezaměstnanost. Do toho přichází migrace, na evropskou půdu stále masivněji proniká odlišná kultura se svým náboženstvím, kterým je islám. Jeho přítomnost vyvolává často neadekvátní reakce, takže sledujeme rostoucí pnutí s doprovodnými projevy, jako je rasismus a xenofobie. Lidé se obávají, že migrace přináší do společnosti rozbroje a rozdílnosti.

LN: Francie ale zažila v uplynulém století i poměrně masivní příliv Arménů, v zemi žilo až 700 tisíc Židů, aniž z toho vyplynuly problémy?

Jenže Arméni a Židé, to byly Evropanům spřízněné kultury, proto tady nebyly výraznější těžkosti s integrací. U muslimských přistěhovalců je to trochu jiná situace.

Přestože jejich integrace není jednoduchá, Evropa by je přijímat měla. Je totiž třeba zdůraznit, že lidé, kteří přicházejí ze Sýrie, jsou ve své zemi pronásledováni, jejich život je tam skutečně v nebezpečí.

LN: Existuje nějaká společná evropská identita? V posledních měsících to téměř vypadá, jako by ožívala Evropa národních států z 19. století.

Často se mluví o křesťanském fundamentu jako základním kamenem evropské identity, to ale není dobrá definice, mnoho lidí se křesťany být necítí. Není tady ani společný jazyk, ani společná historická zkušenost, kterou mají jinou lidé v západní Evropě a jinou třeba Maďaři.

Absenci těchto společných historických a kulturních základů vnímám jako vážný nedostatek. Evropa ale sdílí etiku, morálku a společné hodnoty, kterými jsou úcta k lidským právům a humanita. Evropu také drží pohromadě systém kolektivní bezpečnosti a společná diplomacie.

Vyšlo v deníku LIDOVÉ NOVINY